

Nr 441

Av herr **Håstad**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 221 vid 1954 års riksdag, angående utlämnande av viss kvantitet s. k. rövat guld.

När tvångsclearingen med Tyskland slutreglerades 1950 beslöt riksdagen på regeringens förslag att medtaga även sådana tysklandssvenskar som, utan att äga fordringsrätt i clearingen, fått sin egendom förstörd under kriget i Tyskland och därigenom tillskyndats stora förluster. Såsom första lagutskottet framhöll i ett utlåtande i fjol leddes statsmakterna härvid av den känslan, att "allmän billighet kunde kräva, att staten på något sätt gav sitt stöd åt en stor grupp nödlidande svenskar". Den utdelning, som skulle komma i fråga för denna grupp, beräknades till 6 milj. kr., och medlen härför skulle ställas till förfogande genom att staten avstod dels från ett belopp om 2 milj. kr., som vid utdelningen ur clearingen beräknades tillkomma statens krigsförsäkringsnämnd, och dels från ett belopp om 4 milj. kr., som i clearingen beräknades tillkomma försvarets civilförvaltning.

Som framgår av första lagutskottets uttalande i fjol har emellertid utdelningen inte kunnat bli av den omfattning som beräknats. Endast ungefär tre fjärdedelar av vad som tänkts har kunnat ställas till likvidationsnämndens förfogande för detta ändamål.

När första lagutskottet vid 1950 års riksdag hade att behandla frågan om omfattningen av hjälpen till tysklandssvenskarna och därvid även hade att yttra sig om motioner till förmån för en höjning av beloppet till 10 milj. kr., ansåg utskottet visserligen att en höjning då ej kunde komma i fråga men fortsatte: "Därest det anvisade beloppet skulle visa sig klart otillräckligt, bör det emellertid icke vara uteslutet att framdeles till förnyat övervägande upptaga frågan, huruvida någon ytterligare ersättning kan beredas tysklandssvenskarna av statsmedel." Detta uttalande gjordes vid en tidpunkt, då man på goda grunder kunde utgå ifrån att under alla förhållanden de sex miljonerna oavkortat skulle kunna stå till förfogande för ändamålet.

I den proposition nr 221 angående det s. k. rövade guldets, som avlämnades i höstas men som uppskjutits till 1955 års riksdag, begäres riksdagens godkännande av en träffad uppgörelse, enligt vilken 35 miljoner av det holländska guldets skall utlämnas. En fjärdedel av detta skall däremot enligt kompromissen stanna i Sverige. Enligt propositionen må det för svenska staten till följd

av guldutlämningen uppkommande regresskravet utgå med förmånsrätt ur de tyska tillgångarna i Sverige.

Då blott en del av tysklandssvenskarna ur det nuvarande anslaget kunnat få hjälp och ofta en ringa hjälp synes frågan om en ökning av de medel, som staten ställt till förfogande för ändamålet, böra omprövas i samband med ställningstagandet till propositionen. Detta framstår så mycket starkare motiverat, som hjälpanslaget, av skäl som ovan anförts, kommit att avsevärt reduceras och i stället för 6 milj. kr. kommit att uppgå blott till drygt 4 milj. kr. Staten borde nu kunna avstå en mindre del av sin regressfordran eller också besluta, att en del av det kvarvarande guldets skall disponeras till förmån för de nödlidande tysklandssvenskarna. Helst borde detta belopp avse hela mellanskillnaden mellan de tänkta 6 miljonerna kronor och den summa, som staten i verkligheten avstått, men säkerligen skulle mycken välsignelsebringande hjälp kunna åstadkommas, om en halv miljon kronor nu ytterligare ställdes till likvidationsnämndens förfogande. Skulle riksdagen fatta ett beslut i enlighet härmed, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare bestämmelser om eventuell förnyelse av ansökningar och andra liknande frågor.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen i samband med behandlingen av proposition 1954: 218 angående utlämnande av viss kvantitet s. k. rövat guld måtte besluta, att staten måtte ställa ytterligare minst en halv miljon kronor till förfogande för den hjälp till förmån för nödlidande tysklandssvenskar, som 1950 beslöts.

Stockholm den 26 januari 1955

Elis Håstad